

Het ontstaan.

Al spoedig na het optreden van Martin Luther in Duitsland kreeg Monnickendam de bijnaam Lutherdam. De beschuldiging van "*Lutherije*" vond overigens meestal ten onrechte plaats. Toenmalige "*ketters*" als Wijntje Claesdr. te Monnickendam waren van Doperse huize. Toch was er in Monnickendam, waar schepen uit Duitsland de haven aandeden, al heel gauw bekendheid met Luthers ideeën: de 95 stellingen gingen er reeds in 1517 van hand tot hand! Het zou echter tot 1636 duren eer er in Monnickendam een Lutherse gemeente werd gesticht. Werden de Lutheranen in Amsterdam met rust gelaten, op het platteland werd het verbod tot het stichten van niet-Gereformeerde gemeenten onverkort gehandhaafd. Het was dan ook niet zonder gevaar dat Pieter van Engelen als lekeprediker in Waterland kerkdiensten leidde. Van Engelen was afkomstig uit Holstein. Hij was in Amsterdam werkzaam als meesterknecht bij een zijde-importeur. Door de Amsterdamse predikanten werd hij geschikt bevonden om in Monnickendam en Edam te preken, mogelijk vanwege het feit dat hij in zijn jeugd onderwijs genoten had in Grieks en Latijn. Van Engelen ondervond vooral steun van ds. Adolph Visser, die de Lutherbijbel in het Nederlands vertaalde. In 1636 preekte Pieter van Engelen voor het eerst in Monnickendam. Later, in 1640, zou Pieter bevestigd worden tot predikant van de Lutherse gemeente te Alkmaar. Nog weer later, in 1648, werk hij te Zaandam als predikant afgezet, ontslagen door de kerkeraad van Amsterdam(!) op beschuldiging van "*mystiekerij*".

Van Engelen las inderdaad veel in de werken van Thomas a Kempis en Johannes Tauler. In het midden van de zeventiende eeuw deden "*Piëtistische*" ideeën opgang. In Amsterdam woonde een zekere Johann George Gichtel, geboren te Regensburg (1638), een fanatieke en dweepzuchtige sectariër. Vijf Lutherse predikanten behoorden tot zijn aanhangers waaronder de eerste predikant van de Lutherse gemeente te Monnickendam, H. Jung (of Jungius), die daar in 1641 was bevestigd. Vier van de vijf werden afgezet. Herman Jung mocht blijven, omdat hij in wezen toch een rustig en bezadigd man was. Jung was tot zijn dood in 1678 predikant te Monnickendam.

Een eigen kerkgebouw.

Ds. Jung legde het eerste doopboek aan. 1 september 1641 schreef hij de eerste en enige dopeling van dat jaar in. In 1642 waren het er vier en in het derde jaar reeds elf. 17 Leden telde de jonge gemeente in het begin, - een kleine schare, maar die genoeg geloof had om dadelijk aan de bouw van een schuilkerk te beginnen. De gemeente te Utrecht schonk een bedrag van f 50,-. Een weduwe legateerde f 300,-, "voor getimmer aan onze kerk" (november 1641!). Enkele jaren later schonken de jongeren van de gemeente het nu nog aanwezige "*huis-Avondmaalstel*", bestaande uit een klein bekertje met in de voet ruimte voor een ouwel (in 1624 had "*Amsterdam*" het gebruik van de ouwel voorgeschreven).

De inscriptie luidt: "*De Jongmans hebben dit der kerken geschonken tot een gedachtenis in Münckendam - 1647*".

Scheuring.

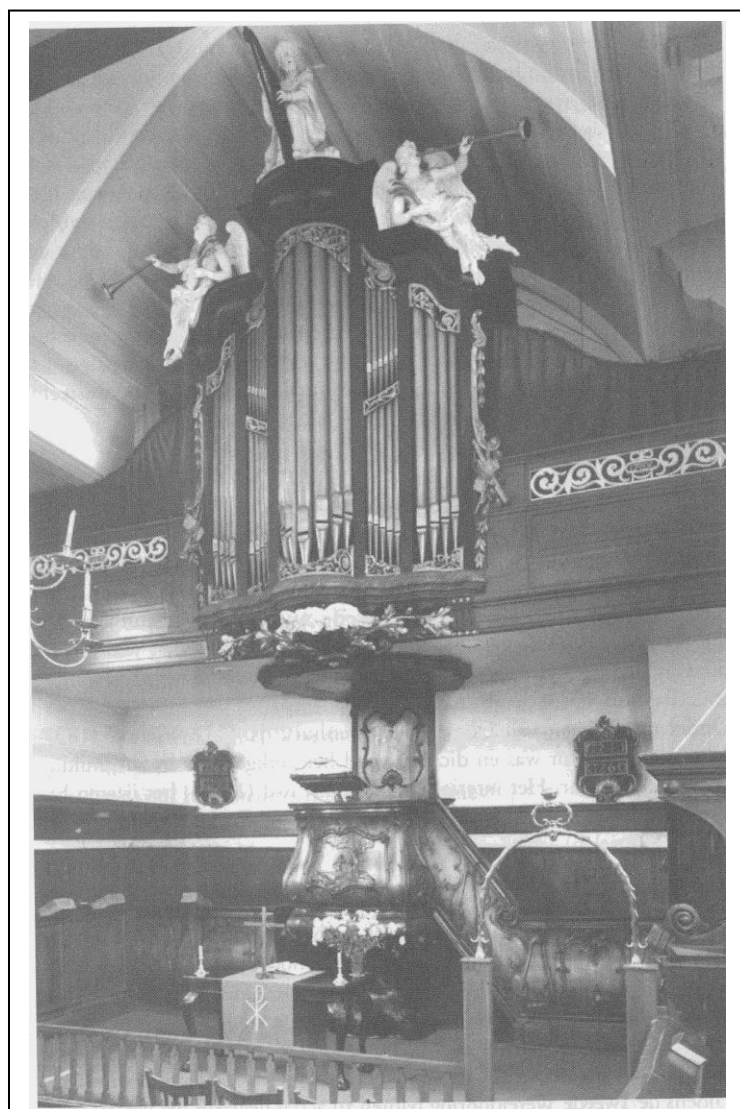
In 1690 werd ds. J. Boeken te Monnickendam beroepen. Deze had, hoewel hij in Amsterdam was geboren, in Duitsland gestudeerd. Op 22 jarige leeftijd werd hij te Monnickendam geordineerd. Ds. Boeken werd, zo jong als hij was, fel tegenstander van de Amsterdamse "*overheersing*". Hij vertrok reeds na twee jaren, maar het zaad was gestrooid en Monnickendam waagde het in 1692 de proponent E. Swidde te beroepen zonder de goedkeuring van Amsterdam. De Monnickendamse gemeente werd daarop uit de Fraterniteit gestoten. (In 1614 was namelijk te Amsterdam een Lutherse broederschap opgericht, de zogenaamde Fraterniteit, waartoe 34 gemeenten behoorden. De Amsterdamse gemeente was de "*presidiale gemeente*"). Zaandam, dat het beroep van Monnickendam had goedgekeurd, werd eveneens gebannen, met nog drie andere gemeenten. In 1696 vond er te Amsterdam een synodevergadering plaats, waar over deze kwestie werd gesproken. De Utrechtse afgevaardigden protesteerden tegen de uitsluiting van de vijf gemeenten. Zij werden daarop gedwongen, de vergadering te verlaten. Ook ds. Boeken, die zijn voormalige gemeente wilde verdedigen, werd gesommeerd te vertrekken. Toen hij niet onmiddellijk gehoorzaamde, ontstond in de gewijde ruimte van het kerkgebouw een ordinaire vechtpartij. Ds. Boeken kreeg een stomp in de borst, viel achterover en werd uit de kerk gesleept. Hij zou in 1697, 29 jaar oud, aan de gevolgen hiervan overlijden. Onmiddellijk na deze onstichtelijke vergadering kwamen de uitgesloten gemeenten bijeen om een nieuw kerkverband te stichten. Zo werd in 1698 in 's-Gravenhage de "Christ-Broederlijke of Haagsche Unie" opgericht, waarbij zich, behalve de vijf uitgesloten gemeenten, nog vijf andere aansloten. Monnickendam ontbrak op die bijeenkomst, waarschijnlijk vanwege de problemen met de predikant, J. van Norden. Van welke aard deze moeilijkheden waren, is niet bekend.

Ontslagen predikanten.

Ds. van Norden werd in 1698 ontslagen. Hij was niet de enige predikant die ontslag kreeg aangezegd. Acht jaar na ds. Van Norden werd in Monnickendam ds. J. Loeckers beroepen. Helaas ontstond tussen deze predikant en de kerkenraad reeds spoedig grote onenigheid. Het conflict sleepte zich jarenlang voort, totdat op 11 maart 1717 een verzoekingsbijeenkomst werd gehouden, blijkbaar onder druk van dreigende bemoeienis van de stedelijke overheid. Op de kerkenraadsvergadering werden beide partijen het eens. Het traktement zou weer op tijd betaald worden..., maar desondanks voelden de burgemeesters, onder wie de machtige Jacob Teding van Berkhout, zich genoodzaakte beide partijen voor een bespreking uit te nodigen. Er werden enige zakelijke afspraken gemaakt: er zou een stevige kast gemaakt worden voor de boeken van de kerkenraad, een kast met twee sloten. De scriba en de dominee kregen elk een sleutel zodat zij niet zonder elkaar toegang hadden tot de kerkelijke papieren.

In 1718 schonk de weduwe Engeltje Green het zilveren doopbekken aan de kerk; het is niet bekend of dit geschenk iets te maken had met de tot stand gekomen verzoening. De godsvrede was overigens het korte duur. Uiteindelijk werd ds. Loeken die toen bijna 25 jaar te Monnickendam had gestaan, ontslagen. Weer bemoeide het stadsbestuur zich met de twist. De burgemeesters gelastten de kerkenraad om ds. Loeken tot de dood de helft van zijn traktement door te betalen.

Nieuwe bloei.

Interieur Lutherse kerk.

Uit de collectie van de heer G. Bon

De gemeente had ernstig geleden onder de broedertwist. In de laatste jaren van ds. Loeken predikantschap waren er nog maar 44 leden over. Twintig jaar na ds. Loeken was dat getal weer meer dan verdubbeld en dat kan niet verklaard worden door natuurlijke aanwas alleen. De tweede helft van de achttiende eeuw was een tijd van hernieuwde bloei en grote activiteiten. Deze bloei werd zichtbaar in de verrijking van het kerkmeubilair.

Op 12 april 1759 werd besloten een nieuwe preekstoel te doen vervaardigen. Reeds drie dagen laten mocht de vrouw van de predikant, Heddewich van Essen, de eerste steen leggen voor het fundament daarvoor. Friederik Mark Gräf nam de opdracht aan voor de somma van f 625,--.

Onder de jonge predikant C. Feilke (1765-1778) werd het liturgisch gerei vermeerderd. Catharina Valies schonk in 1772 de zilveren broodschaal en de wijnkan met het deksel dat het "Lam Gods" draagt.

In datzelfde jaar werd de koperen lezenaar aangeschaft, waarop eveneens een afbeelding van het "Lam Gods" is aangebracht. Ook de gesneden psalmborden in Rococostijl zijn uit deze zelfde tijd. Vijf jaar eerder schonken de leden J.F. Feilke en Westerman Egtelledek een voorwerp van iets minder liturgisch gehalte: een collectezak met zilveren bel. In 1782 kwam het orgel gereed, gebouwd door Joh. Michael

Gerstenhauer, afkomstig uit Erfurt. Gerstenhauer, die ook het orgel in de Grote Kerk had gebouwd, vestigde zich blijvend in Monnickendam en werd lid van de Lutherse gemeente.

Het Nut van 't Algemeen.

Het is niet mogelijk van alle predikanten iets te vertellen. Velen waren stellig heel geleerd, maar voor zover zij boeken schreven waren dat meestal catechisatieboekjes. Nu stond in de achttiende eeuw opvoeding en onderwijs hoog in het vaandel. In 1784 werd de nog bestaande "*Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*" opgericht, die zich ten doel stelde de opvoeding en onderwijs te bevorderen. Naar algemeen wordt aangenomen was ds. Jan Nieuwenhuijzen, Doopsgezind predikant te Monnickendam, de oprichter. Minder bekend is, dat bij de oprichtingsvergadering ook de Lutherse predikant, ds. J.L. Loggen, aanwezig was. Van de beide oprichters kreeg ds. Nieuwenhuijzen een groots monument in de Grote Kerk, de Lutherse ds. Loggen moest het doen met een gouden plak, die hem na vijftig jaar werd uitgereikt. Hij was toen echter al te oud en te zwak om die persoonlijk in ontvangst te nemen.

Ruzie met de Gereformeerde regenten.

Ds. A. Reershemius, die hier stond van 1800 tot 1811, had de zorg van een zustergemeente erbij gekregen, die te Naarden. De predikant moest van tijd tot tijd met een botter naar de overkant zeilen. In zijn dagen ontstond een geschil tussen de Lutherse kerkenraad en de regenten van het Gereformeerde weeshuis. Uit de stukken blijkt, dat de vertegenwoordigers van de Lutherse gemeente, ds. Reershemius en ouderling Gerstenhauer, een verzoek hadden ingediend bij de regenten van genoemd weeshuis, om voortaan ook Lutherse wezen op te nemen. De Lutheranen waren echter niet genegen de kosten daaraan verbonden, op zich te nemen, omdat zij meenden dat het weeshuis een stedelijke inrichting was. Zij wendden zich daarom tot het bestuur van het gewest, toen "*Departement Holland*" genoemd.

De Gereformeerde regenten richtten zich op hun beurt tot het stadsbestuur en dat schreef vervolgens naar het Departementaal bestuur. Het stadsbestuur bediende zich in zijn brief bijna geheel van bewoordingen ontleend aan de brief van de regenten, maar de "*stadsbrief*" was wat netter. De Gereformeerde regenten schreven namelijk in hun brief over de Lutheranen als "vreemde lieden" met wie ze al vaker te maken hebben gehad, "*aanstootgevende lieden!*" Die "*vreemdelingen*" doen moeilijk als ze moeten bijdragen in het onderhoud van hun weduwen en wezen. De regenten werden blijkbaar in het gelijk gesteld, want in de negentiende eeuw werd door de kerkenraad van de Lutherse gemeente een "*Weesfonds*" opgericht. De houding van de Gereformeerde regenten steekt schril af tegen die van de Lutherse kerkenraad, die enkele jaren later grootmoedig afzag van zijn rechtmatig aandeel van de Hervormde gemeente verplicht was uit te betalen aan de andere kerkgenootschappen ter plaatse, om daarmee het eigendomsrecht op de Grote Kerk te handhaven.

De 19de eeuw.

Van de Lutherse predikanten te Monnickendam in de vorige eeuw moet zeker genoemd worden F.J. Domela Nieuwenhuis, de latere hoogleraar. Deze werd op 30 april 1834 geordineerd, door zijn vader. Ferdinand bewoonde de Lutherse pastorie in de Kerkstraat. De vorige pastorie, het huis dat zich bevond vòòr de (schuil)kerk, was in 1805 afgebroken. Ds. Domela Nieuwenhuis woonde samen met zijn zuster, reden waarom hij dikwijls bezoek kreeg van een studievriend, de later beroemd geworden R.C. Bakhuizen van den Brink. Onder de opvolger van Domela Nieuwenhuis, ds. C.D. Viehoff (1837-1847), die literator was en dichter, werd het kerkgebouw in zijn huidige gedaante gebracht. Het interieur werd vernieuwd (1838), het ijzeren hek voor de ingang aangebracht (1840). In die dagen had de gemeente 130 leden (230 zielen).

De 20ste eeuw.

Van de predikanten die in deze eeuw de Lutherse gemeente te Monnickendam hebben gediend moet met ere worden genoemd ds. Th. Scharten, die er werkte van 1933 tot 1946. Hij heeft, tezamen met zijn vrouw Mieke Scharten-Schröder, reeds vòòr 1940 fel stelling genomen tegen het nationaal-socialisme. Zij richtten zich met protesten tot minister Colijn toen die aan Joodse kinderen uit Duitsland het verblijf in Nederland ontzegde. Tijdens de Tweede Wereldoorlog namen zij actief deel aan het verzet, daarbij geholpen door gemeenteleden. Van die laatste werd Willem van der Voet gevangen gezet te Vught, waar hij in 1943 overleed. De laatste die de pastorie in de Kerkstraat bewoonden waren ds. H. Johannes en zijn gezin. Na zijn vertrek in 1949 werd de pastorie verkocht. Drs. Madelon Beekhuis was de eerste vrouwelijke voorganger; zij werd als Hervormd theologe op grond van de "*consensus*" met de Nederlandse Hervormde Kerk, in 1982 tot geestelijk verzorgster genoemd. Na het vertrek van ds. Ch. Rave naar Duitsland in 1987 werd ds. C. Happee-Wiersma geordineerd, die helaas na enkele jaren wegens ziekte haar ambt moest neerleggen; zij overleed kort daarna.

De gemeente telde in 1996 71 leden en 50 doopleden.

Literatuur: J.C. Schultz Jacobi en F.J. Domela Nieuwenhuis,
Bijdragen tot de geschiedenis der Evangelisch-Lutherse Kerk in de Nederlanden.
J.J.F.W. van Agt, De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst, VIII,
’s Gravenhage, 1953, p. 99v.
Th. Scharten, "Spreekende stenen, De Lutherse Kerk te Monnickendam", in: Sola Fide, 7 (1955)
98-100.

Zie over het verzetswerk van het echtpaar Scharten-Schröder,
Ant. Johannes, "Over enkele haarden van verzet in de Nederlandse Lutherse Kerk tijdens de
Tweede Wereldoorlog", Documentatieblad Lutherse Kerkgeschiedenis, 16 (1995) 2-12.

Het archief van de
Lutherse gemeente te Monnickendam, streekarchief Waterland, Purmerend.

Met dank aan de dames: Els van der Lingen en Tjitske Kooistra

Predikantenlijst:

1636-1641 Petrus van Engelen (stichter der Gemeente)
1641-1678 Hermanus Jungius (overleden)
1678-1680 Johannes van Keulen (van: Leeuwarden; naar: Middelburg)
1680-1690 Lodewijk Dögen (naar: Woerden)
1690-1692 Johannes Boeken (naar: Rotterdam)
1692-1694 Everwijn Swidde (naar: Hoorn)
1695-1698 Jacob van Norden (ontslagen)
1699-1702 Wilhelmus Phaenix (naar: Alkmaar)
1702-1704 Johannes Christophorus Colerus (naar: Zaandam)
1704-1705 Hendricus Hillenhagen (naar: Utrecht)
1705-1729 Johannes Loeckers (ontslagen)
1730-1732 Johannes Hermanus Manné (van: Amersfoort)
1732-1734 Johannes Lodewijk Battiljé (van: Medemblik; naar: Amersfoort)
1735-1736 Johan Paulus Schuman (van: Zierikzee)
1736-1756 Johan Christiaan Balthazar (van: Medemblik)
1759-1762 Johannes Meulman
1762-1765 Jan Hendrik Vorstius (naar: Alkmaar)
1765-1778 Casparus Feilke (naar: Hoorn)
1779-1784 Justus Hoop (naar: Schiedam)
1784-1789 Johannes Lucas Loggen (naar: Bodegraven)
1790-1800 Johan Rudolph Eilers (van: Pekela; naar: Wildervank)
1800-1811 Adrianus Theodorus Reershemius (van: Amersfoort; naar: Carolinensiel)
1811-1814 Johan Godfried Ernst Pupke Fortmeyer (naar: Dordrecht)
1814-1830 Johan Philippus Wagner (overleden)
1830-1834 George Carolus Egidus Richener (naar: Utrecht)
1834-1837 Ferdinand Jacob Domela Nieuwenhuis (naar: Utrecht)
1837-1847 Caspar Diederick Viehoff (naar: Utrecht)
1847-1854 Coenraad Kerbert (naar: Leiden)
1854-1855 Jan Albert Schuurman (naar: Kampen)
1855-1857 Reinhart Reudler (van: Wildervank; naar: Deventer)
1857-1858 Johannes Peter Godfried Westhoff (naar: Middelburg)
1859-1861 George Theodoor Bruyn (naar: Zutphen)
1862-1866 August Mattheus Lodewijk Rümke (naar: Leiden)
1866-1881 Christiaan Rasch (naar: Wildervank)
1881-1888 Petrus Geerhardus Dreesman (van: Nuenen; naar: Sappemeer)
1890-1893 Anton Dietrich Wempe jr. (naar: Alkmaar)
1893-1895 Johan Friedrich Meyer (van: Pekela; naar: Ned. Indië)
1895-1899 Willem Frederik Breyer (naar: Ned. Indië)
1900-1903 Lambertus Schutte (van: Groede; naar: Utrecht)
1903-1908 Ernst Frederik Herbschleb (van: Wildervank; naar Edam)

1908-1914 August Eduard Brühem (van: Wildervank; naar: Harlingen)
 1914-1921 Karel Hendrik Wallien jr. (van: Medemblik; naar: Den Helder)
 1922-1926 Johannes Matthijs Lindeyer (van: Pekela; naar: Purmerend)
 1927-1929 Paulus Hermanus Borgers (naar: Den Helder)
 1930-1932 Hendrik Johan Jaanus (naar: Nijmegen)
 1933-1946 Theodoor Scharten jr. (naar: Rotterdam)
 1946-1949 Henri Johannes (van: Zeist; naar: Middelburg)
 1950-1951 Antonie Willem Cornelis de Wit (van: Amsterdam; overleden)
 1953-1957 Johan Carel Hamel (van: Indonesia; naar: Deventer)
 1958-1961 Klaas Berveling (van: Stadskanaal; naar: Rotterdam)
 1963-1975 Marius Antonius van Teylingen (van: Nieuwe Pekela; naar: Zutphen)
 1976-1981 Klaas Jan Dekker (van: Eindhoven; emeritaat in 1978, nadien geestelijk verzorger)
 1982-1983 Madelon Beekman-Wassenburg (geestelijk verzorgster; naar : Rozendaal)
 1984-1987 Christian Hellmut Rave (van: Alkmaar; naar: Walshut)
 1988-1993 Cornelia Happee-Wiersma (ontslag wegens gezondheidsredenen)
 1995- Gabriele Wendt-Höpfner (tezamen met Edam)

Bijlage

Lidmaten Evangelisch Lutherse gemeente te Monnickendam: op 1 januari 1850

Abrman,	Antje	51 jaar, Gehuwd met B.H. van Ketel eerder wede J.B. Arnoldi Noordeinde nr 7
Arbman,	Clasina Gesina	60 jaar, Wede J. Ph. Wagner Nw. Zijdsburgwal "de Krim" plm nr 5 t/m 12
Arbman,	Elisabeth	54 jaar, Wede W. Costerus Noordeinde nr 35/37
Arbman,	Margaretha	55 jaar, Wede J.R. Boerlage Kerkstraat 35
Arnoldi,	Joh. Nicolaas	23 jaar, Ongehuwd Timmerman.
Arnoldi,	Jan Roelof	19 jaar, Ongehuwd Letterzetter
Arnoldi,	Gesina Clasina	20 jaar, Ongehuwd Noordeinde nr 7
Bart,	Jan Jansz.	22 jaar, Ongehuwd Landman Overleek
Beuneker,	Dick	54 jaar, Weduwnaar Landman
Beuneker,	Hendrika	20 jaar, Ongehuwd Zuideinde nr 5
Blom,	Petronella	37 jaar, Wede van Dijken Baker Zuideinde nr 68/70/72
Boddeke,	Adriaan	26 jaar, Ongehuwd Kleermaker Lindegracht nr 8
Boer de,	Jan	50 jaar, Weduwnaar T. Veltrop Kattevangerij Werkman
Boerlage,	Antje	26 jaar, Ongehuwd
Boerlage,	Philippina J.C.	24 jaar, Ongehuwd
Boerlage,	Theodorus F.	22 jaar, Ongehuwd Koopman
Boerlage,	William	20 jaar, Ongehuwd Kant. bediende
Boerlage,	Rudolphine	18 jaar, ongehuwd Kerkstraat nr 35
Bruijn,	Helena Chr.	68 jaar, Ongehuwd
Bruijn,	Anna	62 jaar, Ongehuwd Kerkstraat nr 17
Costerus,	Wilhelmina E.	33 jaar, Gehuwd met P.J. Burck Kerkstraat nr 9
Costerus,	Antje	28 jaar, Ongehuwd Noordeinde nr 35/37
Costerus,	Nicolaas	31 jaar, Gehuwd met A.G.F. Merens Wijnhandelaar Noordeinde nr 18
Esselman,	Bartje	27 jaar, Gehuwd met A. Strubbe Noordeinde nr 85
Esselman,	Willem	63 jaar, Weduwnaar Werkman
Esselman,	Willem	25 jaar, Ongehuwd Wagenmakersknecht
Esselman,	Antje	35 jaar, Ongehuwd Fluwelenburgwal nr 1/2 Werkster
Esselman,	Pieter	48 jaar, Gehuwd met Aafje Mol Landman
Esselman,	Jannetje	26 jaar, Ongehuwd
Esselman,	Jan	24 jaar, Ongehuwd Boerenknecht
Esselman,	Jacob	22 jaar, Ongehuwd Boerenknecht
Esselman,	Trijntje	19 jaar, Ongehuwd Overleek
Gockel,	Anthonie	56 jaar, Weduwnaar Clasina Gojewijn Kantonrechter
Gockel,	Adriaan G.	31 jaar, Ongehuwd Koopman Noordeinde nr 23 R.deel + 25 L.deel
Hammes,	Jacob	36 jaar, Gehuwd met H.M. Hartog Smidsknecht Zuidiende nr 54 R
Hammes,	Pieter	52 jaar, Gehuwd met Pietertje Miltenburg(zie de Reus) Winkelier Kerkstraat 11/13

Hartwigsen,	Johann	61 jaar, Gehuwd met Mietje Tieman Kuiper
Hartwigsen,	Maritje	22 jaar, Ongehuwd
Hartwigsen,	Daniel	20 jaar, Ongehuwd Kuiper Middeldam nr 6
Hartwigsen,	Christiaan	31 jaar, Gehuwd met Johanna M. Hoendervanger Kuiper Zuideinde nr 9
Hoendervanger,	Johanna M.	23 jaar, Gehuwd met Chr. Hartwigsen Zuideinde nr 9
Hoppe,	Frederik	52 jaar, Gehuwd met M. Kleijenburg Jaagschuit schipper
Hoppe,	Andries	22 jaar, Ongehuwd Zetschipper Noordeinde nr 114/116
Hoppe,	Gerrit	50 jaar, Gehuwd met A. Wagemaker Tuinman Bloemendaal nr 20 " <i>Padje Keerweder</i> "
Hoppe,	Sophia	49 jaar, Wede B.H. Strubbe Winkelierster Zuideinde nr 33
Hulskemper,	Harmen	58 jaar, Gehuwd met H. Kuiper Tuinman
Hulskemper,	Arie	24 jaar, Gehuwd met A. Kater Kleermaker
Hulskemper,	Wouter	22 jaar, Ongehuwd Werkman Zuideinde nr 27
Kerbert,	Coenraad	29 jaar, Gehuwd met A. Zwaardenmaker E.L. predikant Kerkstraat nr 32
Kleijenburg,	Maretje	55 jaar, Gehuwd met F. Hoppe Noordeinde nr 114/116
Kok,	Maritje	36 jaar, Wede G. de Wit Grootenoord t.o. nr9
Lakeman,	Jacob	66 jaar, Gehuwd met G. Lof Rentenier de Zarken nr 8/10
Lanfer,	Jannetje	23 jaar, Ongehuwd Kerkstraat nr 22
Mars,	Antje	70 jaar, Wede A. Tieman Kerkstraat nr 11/13
Martens,	Klaas	57 jaar, Gehuwd met E. Knikker Werkman Zuideinde nr 46
Martens,	Cornelis	58 jaar, Gehuwd met G. Zwart Werkman de Zarken nr 21 R
Maurer,	Philip	45 jaar, Gehuwd met M.P. Orij Wijnkopersknecht't Zand nr 7
Meeze,	Maritje	52 jaar, Wede Appel en J. Rijs Zuideinde plm nr 44
Meij,	Simon	40 jaar, Gehuwd met M. Veltrop Bokkingroker Zuideinde tussen nrs 60 - 66
Mol,	Aafje	54 jaar, Gehuwd met P. Esselman Overleek
Muller,	Christiaan	82 jaar, Gehuwd met G. Mulder Werkman de Zarken nr 18 L
Oosterveld,	Arie	65 jaar, Wednr Dirkje Spaans, eerder Aaltje Zalm Schilder Weesland tussen nrs 13 - 15, naast Doopsgez. kerk
Oosterveld,	Johana M.	47 jaar, Gehuwd met Corn. Kater Szn Noordeind nr 88
Ossebaard,	Dielof	50 jaar, Gehuwd met E. Struve Landman Overleek
Reus de,	Pietertje	44 jaar, Gehuwd met P. Hammes Kerkstraat nr 11/13
Schmidt,	Harke Joh.	36 jaar, Ongehuwd Apotheker Kerkstraat nr 48
Schutt,	Christiaan	58 jaar Gehuwd met M.J. Stephan Stedel. Commies In de Noorderpoort t.o. nr 115
Schweeke,	Fred. Willem	39 jaar, Gehuwd met Antje Visser Oudezijdsburgwal nr 30
Snieder,	Jan Jansz.	44 jaar, Gehuwd met M. Meij Kleermaker Zuideinde nr 18
Stephan,	Maria jacoba	61 jaar, Gehuwd met Chr. Schutt In de Noorderpoort, t.o. Noordeinde nr 115
Strubbe,	Andries	28 jaar, Gehuwd met B. Esselman Timmerman Noordeinde nr 85
Strubbe,	Grietje	24 jaar, Ongehuwd Dienstbode Zuideinde nr 10
Strubbe,	Hendrik	29 jaar, Ongehuwd Geen beroep
Strubbe,	Trijntje	26 jaar, Wede
Strubbe,	Leentje	24 jaar, Ongehuwd Naaister Zuideinde nr 33
Struve,	Elisabeth	48 jaar, Gehuwd met Dielof Ossebaard Overleek
Tieman,	Diewertje	26 jaar, Gehuwd met Simon Klavers Noordeinde nr 36
Tieman,	Mietje	51 jaar, Gehuwd met Johann Hartwigse Middendam nr 6
Volmar,	Catharina E.	49 jaar, gehuwd met Gerrit Pelle Fluwelenburgwal nr 11
Volmar,	Christina D.	47 jaar, Wede F. Springer Jaagsch. schipper Noordeinde nr 64
Volmar,	Frans	41 jaar, Ongehuwd Apotheker
Volmar,	Wijntje	43 jaar, Noordeinde nr 15
Voortman,	Harmen	63 jaar, Gehuwd met Trijntje Berkhout Tuinman
Voortman,	Barent	25 jaar, Kleermaker Zuideinde plm nr 53
Voortman,	Jeuriaan	36 jaar, Gehuwd met Antje Mels Tuinman Zarken nr 33
Voortman,	Helena	67 jaar, Wede Cornelis Tieman Noordeinde nr 89
Weijhuijsen,	Elisabeth. M	55 jaar, Gehuwd met Pieter Lanfer Kerkstraat nr 22
Wolthaus,	Joh. Herman	51 jaar, Gehuwd met Jannetje Moen Werkman Zuideinde nr 54 L
Wolthaus,	Joh. Diederik	43 jaar, Gehuwd met Jansje Springer Werkman Zuideinde nr 54 L
Wijhenke,	Anthonij	30 jaar, Gehuwd met Welmoet Bart, Landman Overleek

Totaal 90 lidmaten: 3-4 % van de inwoners van Monnickendam

Verdeeld over de straten: Noordeinde	23
Zuideinde	21
Kerkstraat	16
Overleek	10
Zand/Fluwelenburgwag	5
de Zarken	4
Middendam	7
7 straten met 1 bewoner	7
	--
	90
	==

De beroepen hebben over 't algemeen 'n behoorlijk niveau!